

Miejsce
na naklejkę
z kodem

(Wpisuje zdający przed
rozpoczęciem pracy)

--	--	--

KOD ZDAJĄCEGO

--

MGE-W1D1P-021

EGZAMIN MATURALNY Z GEOGRAFII

Arkusz I

Czas pracy 120 minut

ARKUSZ I

MAJ
ROK 2005

Instrukcja dla zdającego

1. Proszę sprawdzić, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 15 stron i **barwną mapę**. Ewentualny brak należy zgłosić przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Proszę uważnie czytać wszystkie polecenia.
3. Odpowiedzi należy zapisać czytelnie w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. W rozwiązaniach zadań trzeba przedstawić tok rozumowania prowadzący do ostatecznego wyniku.
5. Podczas egzaminu można korzystać z ołówka, linijki, gumki, lupy oraz kalkulatora.
6. Proszę pisać tylko w kolorze niebieskim lub czarnym; nie pisać ołówkiem.
7. Nie wolno używać korektora.
8. Błędne zapisy trzeba wyraźnie przekreślić.
9. Wszelkie notatki należy sporządzać tylko w brudnopisie, który nie będzie oceniany.
10. Obok każdego zadania podana jest maksymalna liczba punktów, którą można uzyskać za jego poprawne rozwiązanie.
11. Do ostatniej kartki arkusza dołączona jest **karta odpowiedzi**, którą **wypełnia egzaminator**.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie **100
punktów**.

(Wpisuje zdający przed rozpoczęciem pracy)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

Zadania 1. – 4. wykonaj na podstawie załączonej barwnej mapy.

Zadanie 1. (4 pkt)

Odszukaj na mapie i wpisz do tabeli nazwy niżej opisanych obiektów:

Lp.	Opis obiektu	Nazwa obiektu
1.	Miejscowość położona przy skrzyżowaniu dróg nr 773 i 778.	
2.	Miejscowość położona przy granicy Ojcowskiego Parku Narodowego. Na jej północno-wschodnim krańcu znajduje się parking, z którego wiedzie najkrótsza droga do Groty Łokietka.	
3.	Wzniesienie o wysokości 458 m n.p.m. położone na zachód od Ojcowa.	
4.	Jaskinia położona na terenie miejscowości Wierzchowie. Przy niej kończy się szlak turystyczny oznaczony na mapie kolorem czarnym.	

Zadanie 2. (4 pkt)

Podaj, na czym polegają różnice między obszarami pól A2 i A5. W odpowiedzi uwzględnij po dwie cechy środowiska przyrodniczego i zagospodarowania.

środowisko przyrodnicze:

1.
.....
.....
2.
.....
.....

zagospodarowanie turystyczne:

1.
.....
.....
2.
.....
.....

Zadanie 3. (2 pkt)

Na obszarze przedstawionym na mapie zachodzą zjawiska krasowe.

Podaj nazwy własne trzech obiektów, znajdujących się na mapie w polach D5 i E5, które są przykładami różnych efektów procesów krasowych.

1.
2.
3.

Zadanie 4. (3 pkt)

Odszukaj najwyższe wzniesienie na terenie Ojcowskiego Parku Narodowego.

a) Podaj jego nazwę i wysokość n.p.m..

b) Oblicz różnicę wysokości między tym wzniesieniem a miejscem, w którym potok Prądnik opuszcza obszar parku narodowego.

Zapisz wykonywane obliczenia.

Nazwa i wysokość bezwzględna wzniesienia:

Wysokość bezwzględna miejsca, w którym Prądnik opuszcza obszar parku:

Miejsce na obliczenia:

Różnica wysokości wynosi:

Zadanie 5. (2 pkt)

W rocznym przebiegu stanów wody Prądnika występuje maksimum wczesnowiosenne oraz wyraźnie mniejsze maksimum letnie.

Podaj przyczyny wysokich stanów wody w Prądniku:

a) w okresie wczesnowiosennym

.....

b) w okresie letnim

.....

Zadania 6. i 7. wykonaj na podstawie tekstu źródłowego.

18 maja 1996 roku Sułoszową, wieś położoną na północny zachód od Ojcowskiego Parku Narodowego, dotknęła gwałtowna powódź. Poniższy tekst zawiera opis czynników, które zwiększyły rozmiary tej powodzi.

„Co spowodowało, iż pomijając gwałtowność samej przyczyny wezbrania (opadów), wezbranie miało tak gwałtowny charakter oraz niszczący przebieg? Przyczyn tych było kilka. Pierwszą z nich jest sam charakter fizyczno-geograficzny zlewni, jej budowa geologiczna, gleby, spadki, ukształtowanie, bardzo gęsta sieć dróg w większości przypadków o kierunku prostopadłym do osi doliny (do 20 km/km²). Drugą z przyczyn jest zagospodarowanie dorzecza w praktyce powodujące jej minimalną retencję. Na obszarze dorzecza Prądnika po profil Sułoszowej nie występują obszary leśne. Struktura upraw rolnych (zboża, ziemniaki) powoduje, iż pola w rejonie Sułoszowej w większości przypadków są polami ornymi, o kierunku orki prostopadłym do osi doliny. Dno doliny Prądnika w rejonie Sułoszowej prawie w całości jest uszczelnione przez gęstą zabudowę, utwardzone place przydomowe, itp. (...) Występujące w tamtym okresie utrudnienia przepływu wielkiej wody w korycie przez zabudowę praktycznie wchodzącą nie tylko w strefę zalewową, wręcz graniczącą z korytem, istnienie dziesiątek mostków, kładek, przepustów budowanych nie tylko bez obliczeń hydrologicznych, ale nawet bez zdrowego rozsądku potęgowały skalę zniszczeń”.

Materiały konferencyjne, Red. Partyka J., Ojców 2001

Zadanie 6. (2 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego wymień trzy działania człowieka, które zwiększyły rozmiary powodzi.

1.
2.
3.

Zadanie 7. (3 pkt)

Wymień trzy propozycje działań człowieka w rejonie Sułoszowej, które mogą zwiększyć retencyjność zlewni Prądnika na tym obszarze.

1.
2.
3.

Zadanie 8. (3 pkt)

Odszukaj w Ojcowskim Parku Narodowym Grotę Łokietka i Jaskinię Ciemną.

Oblicz odległość w terenie w linii prostej między tymi obiektami. Zapisz wykonywane obliczenia.

Miejsce na obliczenia:

Odległość w terenie wynosi:

Zadanie 9. (4 pkt)

Na podstawie mapy podaj cztery argumenty, świadczące o dużej atrakcyjności turystycznej Ojcowskiego Parku Narodowego. Uwzględnij jego walory i zagospodarowanie turystyczne.

1.
.....
2.
.....
3.
.....
4.
.....
.....

Zadanie 10. (3 pkt)

Duży napływ turystów, zwłaszcza w okresie letnim, jest poważnym problemem dla Ojcowskiego Parku Narodowego.

Wymień cztery przykłady negatywnego oddziaływania masowej turystyki na środowisko przyrodnicze tego obszaru.

1.
.....
2.
.....
3.
.....
4.
.....

Zadanie 11. (3 pkt)

Zaproponuj trzy racjonalne działania, które mogą zmniejszyć skutki negatywnego wpływu masowej turystyki na środowisko przyrodnicze Ojcowskiego Parku Narodowego.

1.
2.
3.

Zadanie 12. (4 pkt)

Którą z miejscowości, położonych poza Ojcowskim Parkiem Narodowym, wybrałbyś jako bazę wypadową wycieczek krajoznawczych po terenie przedstawionym na mapie? W uzasadnieniu uwzględnij położenie miejscowości, jej walory i zagospodarowanie turystyczne.

Do rozwiązywania zadania wykorzystaj załączoną barwną mapę.

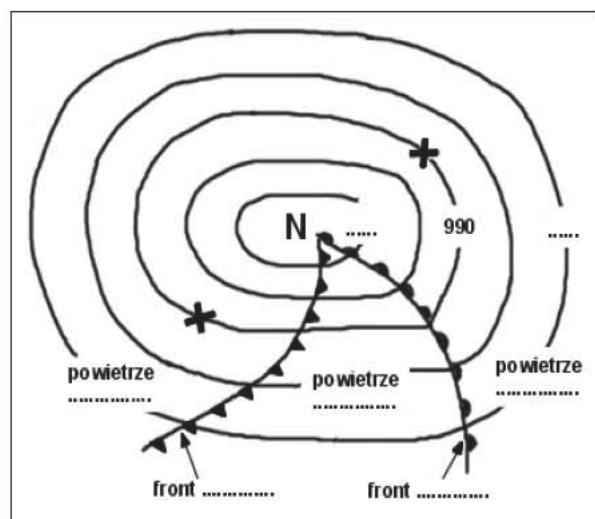
Wybrana miejscowość:

Uzasadnienie:

-
-
-
-

Zadanie 13. (4 pkt)

Rysunek przedstawia niż baryczny na półkuli północnej. Izobary poprowadzono co 5 hPa.

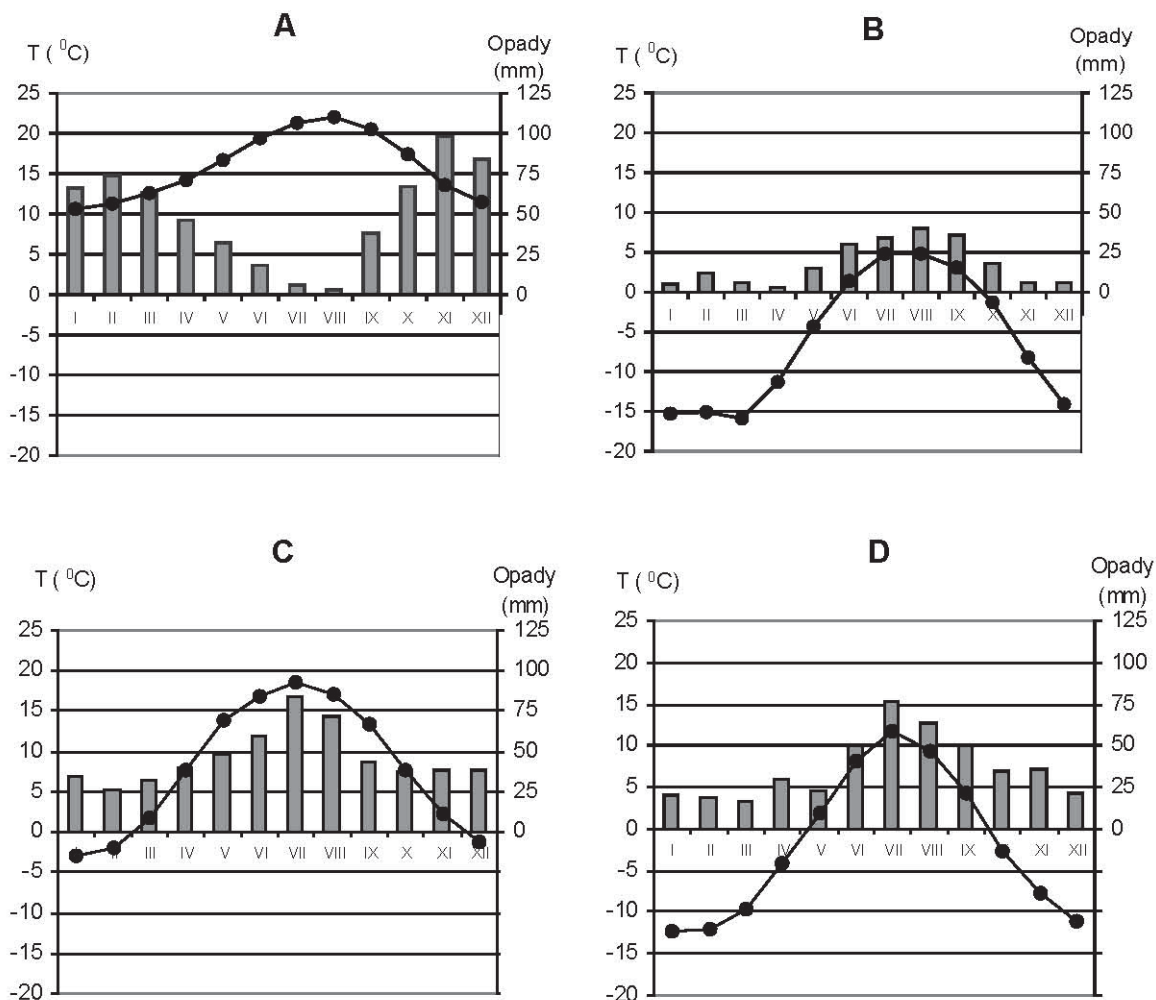

Uzupełnij rysunek:

- a) zaznacz strzałkami kierunki wiatru (poprowadź je z dwóch miejsc oznaczonych krzyżykami),
- b) wpisz w wykropkowane miejsca:
 - wartości dwóch izobar (hPa),
 - cechy mas powietrza (cieple/chłodne),
 - nazwy frontów atmosferycznych.

Zadanie 14. (5 pkt)

Poniższe klimatogramy przedstawiają rozkłady roczne temperatury powietrza i opadów atmosferycznych, charakterystyczne dla czterech typów klimatów i odpowiadających im czterech naturalnych formacji roślinnych z terenu Europy.

a) Na podstawie danych odczytanych z klimatogramu C, oblicz roczną amplitudę temperatury. Zapisz wykonywane obliczenia.

Obliczenia:

Roczna amplituda temperatury:

b) Przyporządkuj podanym typom roślinności odpowiednie klimatogramy. Do tabeli wpisz litery, którymi je oznaczono.

Lp.	Roślinność	Klimatogram
1.	las mieszany	
2.	roślinność śródziemnomorska	
3.	tajga	

Zadanie 15. (3 pkt)

W sytuacji, w której naturalne zjawiska lub ich efekty stanowią zagrożenie dla mienia, zdrowia lub życia człowieka, mówimy o klęsce żywiołowej.

Każdemu obszarowi przyporządkuj po jednej, typowej dla niego klęsce żywiołowej.

Obszar
A. Europa Środkowa
B. Islandia
C. Płw. Bałkański i Azja Mniejsza
D. Półwysep Floryda

Klęska żywiołowa
1. cyklon tropikalny
2. erupcja wulkaniczna
3. osuwisko
4. powódź
5. trzęsienie ziemi

A. - B. - C. - D. -

Zadanie 16. (4 pkt)

Podaj po dwa zjawiska, będące efektem cyklonu tropikalnego i erupcji wulkanicznej, które wywierają niszczyielski wpływ na środowisko geograficzne.

Cyklon tropikalny:

1.
.....
2.
.....

Erupcja wulkaniczna:

1.
.....
2.
.....

Zadanie 17. (3 pkt)

Uzupełnij tabelę, wpisując w odpowiednie miejsca następujące nazwy mineralów i skał: mika, bazalt, piaskowiec, porfir, skaień, wapień.

Minerały	Skały magmowe	Skały osadowe

Zadanie 18. (4 pkt)

Jednym z istotnych problemów globalnych jest nadmierna eksploatacja wilgotnych lasów równikowych. Uwaga opinii publicznej skupia się przede wszystkim na degradacji lasów Amazonii.

Podaj dwie przyczyny i dwa skutki nadmiernej eksploatacji lasów Amazonii.

Przyczyny:

1.
.....
2.
.....

Skutki:

1.
.....
2.
.....

Zadanie 19. (4 pkt)

W tabeli przedstawiono wybrane dane dotyczące sytuacji demograficznej Polski w 2001 r.
Uzupełnij tabelę, wykonując stosowne obliczenia.

Liczba ludności ogółem, stan w dniu 1 stycznia 2001 r. (w tys.)		38644,3
Ruch naturalny ludności	Urodzenia żywe (w tys.)	368, 2
	Zgony (w tys.)	363,2
	Przyrost naturalny (w tys.)	
Ruch wędrówkowy ludności	Imigracja (w tys.)	6,6
	Emigracja (w tys.)	23,4
	Saldo migracji (w tys.)	
Przyrost rzeczywisty (w tys.)		
Liczba ludności ogółem, stan w dniu 31 grudnia 2001 r. (w tys.)		

Miejsce na obliczenia:

Zadanie 20. (3 pkt)

Przyporządkuj każdemu z niżej zapisanych obszarów jeden czynnik, który zdecydował o jego dużej lub małej gęstości zaludnienia.

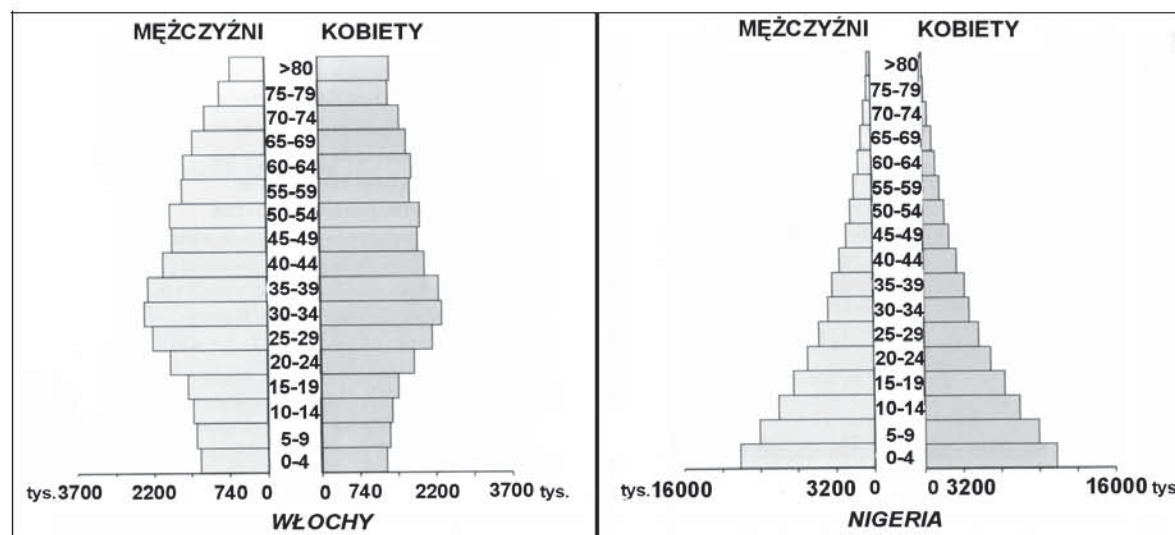
Obszary
A. Delta Nilu
B. Tybet
C. Półwysep Arabski
D. Wyżyna Śląska

Czynniki
1. klimat zwrotnikowy suchy
2. klimat równikowy wilgotny
3. żyzne gleby
4. wysokość n.p.m.
5. złoża węgla kamiennego

A -, B -, C -, D -

Zadanie 21. (4 pkt)

Poniżej przedstawiono piramidy płci i wieku ludności Włoch oraz Nigerii.

Podaj dwa przykłady społecznych lub ekonomicznych konsekwencji struktury wieku Włoch i Nigerii.

Włochy:

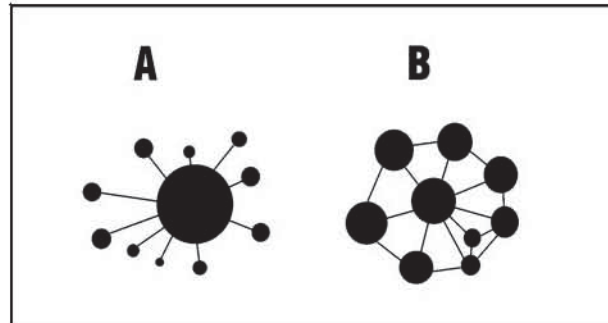
-
-

Nigeria:

-
-

Zadanie 22. (4 pkt)

Rycina przedstawia schemat układu przestrzennego dwóch typów (rodzajów) zespołów miejskich (A i B).

a) Podaj nazwy przedstawionych typów zespołów miejskich:

A
B

b) Dla każdego z typów (A i B), podaj po dwa przykłady zespołów miejskich – jeden z obszaru Polski, drugi – z pozostałych obszarów Europy.

Przykład zespołu miast typu A:

z Polski
z Europy

Przykład zespołu miast typu B:

z Polski
z Europy

Zadanie 23. (3 pkt)

Podaj cztery przyczyny zewnętrznych migracji ludności polskiej po II wojnie światowej.

1.
.....
2.
.....
3.
.....
4.
.....

Zadanie 24. (4 pkt)

Wymień dwie dodatnie oraz dwie ujemne strony emigracji Polaków, z punktu widzenia interesów naszego kraju.

Dodatnie strony:

1.
.....
2.
.....

Ujemne strony:

1.
.....
2.
.....

Zadanie 25. (3 pkt)

Przyporządkuj podane cechy rolnictwa typowe dla krajów słabo rozwiniętych oraz dla krajów wysoko rozwiniętych. Wpisz oznaczenia literowe we właściwym rzędzie poniżej.

Cechy rolnictwa:

- a) niska towarowość,
- b) wysoka kultura rolna,
- c) nadwyżki w produkcji żywności,
- d) rozwinięty przemysł przetwórczy,
- e) dominacja produkcji roślinnej nad zwierzęcą,
- f) rozdrobnienie gospodarstw,
- g) duże zużycie nawozów sztucznych,
- h) wysoki wskaźnik zatrudnienia w rolnictwie,
- i) tradycyjne metody upraw,
- j) dominacja gospodarstw specjalistycznych.

Cechy rolnictwa krajów słabo rozwiniętych:;;;;

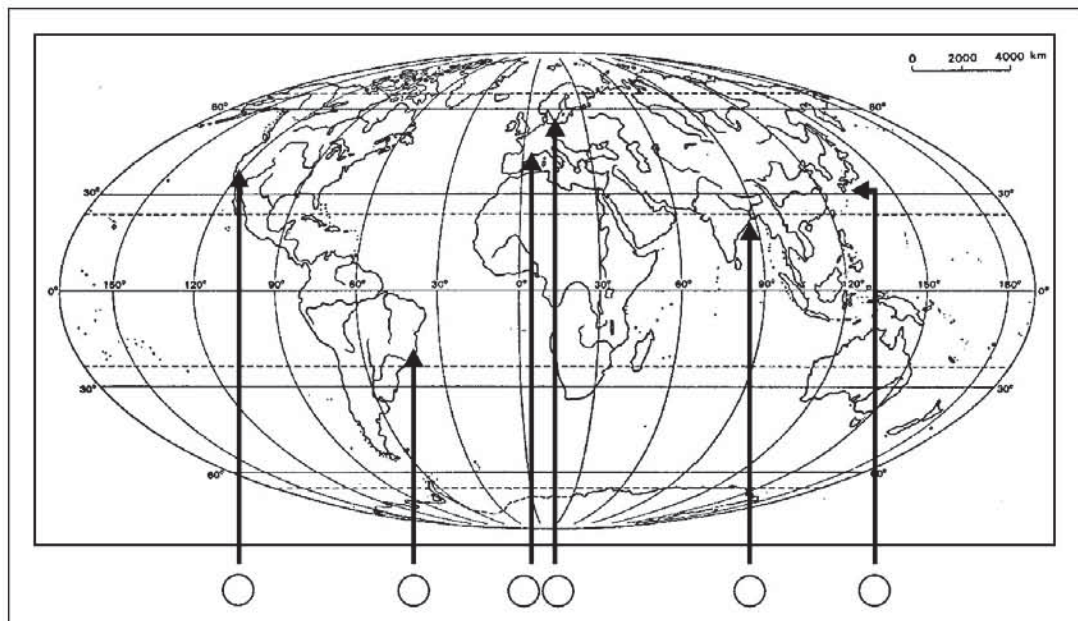
Cechy rolnictwa krajów wysoko rozwiniętych:;;;;

Zadanie 26. (4 pkt)

a) Podaj dwa najważniejsze czynniki lokalizacji przemysłu wysokiej techniki.

1.
2.

b) Wskaż, wpisując „x” w odpowiednich kółkach, dwa obszary, na których znajdują się technopole.

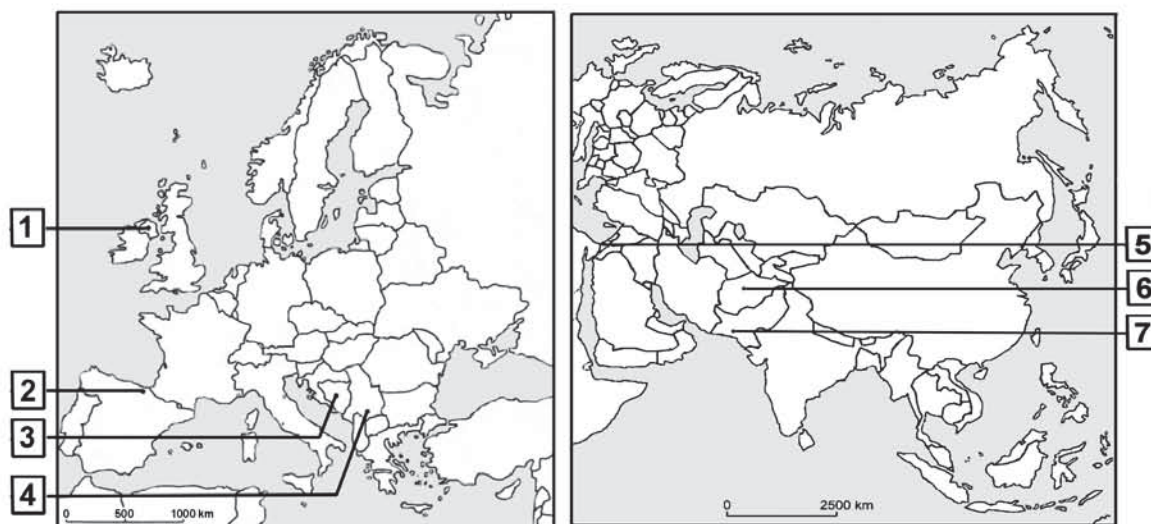
Zadanie 27. (4 pkt)

Podaj cztery problemy, z jakimi boryka się transport samochodowy w Polsce, w przededniu wejścia naszego kraju do Unii Europejskiej.

1.
2.
3.
4.

Zadanie 28. (5 pkt)

Na mapach konturowych przedstawiono rejony wybranych konfliktów w Europie i Azji, które trwały, bądź były w stanie zawieszenia w latach 2000 – 2002.

Na podstawie map konturowych i własnej wiedzy uzupełnij poniższą tabelę. W dwóch ostatnich kolumnach wpisz „tak”, jeżeli dane fakty miały miejsce w latach 2000-2002 lub „nie” - jeżeli dane fakty nie wystąpiły w podanym okresie.

Miejsce konfliktu (kraj lub region)	Numer na rysunku	Interwencja obcych wojsk (np. ONZ, NATO, USA i innych państw) jako ostateczny sposób zapobiegania konfliktom	Masowe przemieszczenia ludności jako konsekwencja konfliktów
Irlandia Północna	1	nie	nie
Kraj Basków			
Kosowo			
Izrael			
Afganistan			

Zadanie 29. (2 pkt)

Przyporządkuj zapisanym w tabeli zadaniom organizacji właściwe nazwy: CEFTA, NATO, ONZ, UE.

Lp.	Zadanie	Organizacja
1.	współpraca w celu utrzymania pokoju na świecie, koordynowanie współpracy międzynarodowej w różnych dziedzinach (np. wyżywienia, pomocy dzieciom itp.)	
2.	uaktywnienie wymiany handlowej w rejonie niektórych państw dawnego bloku socjalistycznego, znoszenie cel i innych barier, wspólna polityka zabezpieczeń przed konkurencją z zewnątrz	
3.	utworzenie jednolitego organizmu gospodarczego ze swobodnym przepływem kapitału, siły roboczej, towarów; wspólna polityka pieniężna i fiskalna	